

**TOIMINNALLINEN TASA-ARVOSUUNNITELMA JA
YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA
2023 - 2025**

Ruonalan koulu

LAADITTU

8.3.2017

PÄIVITETTY

12.9.2023

1. Tasa-arvolaki ja tasa-arvosuunnitelman laadintavelvoite

Tasa-arvolaki velvoittaa edistämään sukupuolten tasa-arvoa koulutuksessa. Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen. (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 5 §)

Tasa-arvolaki kieltää syrjinnän sukupuolen perusteella. Koulu ei saa toimia siten, että oppilas joutuu epäedullisempaan asemaan sukupuolensa perusteella. Tasa-arvolaki kieltää myös sukupuoleen perustuvan ja seksuaalisen häirinnän samoin kuin syrjinnän sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella. (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 7 §)

Viranomaisten, koulutuksen järjestäjien ja muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen sekä työnantajien tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 6 c §)

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää: 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta; 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi; 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista. Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 5 a §)

2. Yhdenvertaisuuslaki ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) kieltää syrjinnän iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Yhdenvertaisuuslain mukaan koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Lisäksi opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

3. TOIMINNALLINEN TASA-ARVOSUUNNITELMA JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA KOTKASSA

Kotkan kaupunki on laatinut kaupunginhallituksen hyväksymän toimenpideohjelman tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi 2017 - 2019. Kotkan kaupungin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden suunnitelma on päivitetty 2022. Kotkan kouluissa noudatetaan tätä toimenpideohjelmaa henkilöstön osalta.

4. TOIMINNALLINEN TASA-ARVOSUUNNITELMA JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA KOULUISSA

Kouluilla on tärkeä tehtävä sukupuolten välisen tasa-arvon edistämässä ja sukupuolitetouden lisäämisessä. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat koko koulun asia, ja toimintakulttuurin kehittämistä tehdään kaikkien sidosryhmien kanssa. Osa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tavoitteista sisältyy jo opetussuunnitelmiin.

Laki ja ohjeistus mahdollistavat toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman ja yhdenvertaisuussuunnitelman yhdistämisen yhdeksi suunnitelmaksi. Koska tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja arvoisältö ovat osittain lomittaisia, Kotkalaisissa kouluissa noudatetaan em. periaatetta. Kukin koulu laatii yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa oman toimintasuunnitelmansa.

Koulukohtainen toimintasuunnitelma päivitetään vuosittain tarpeellisilta osin ja liitetään omana erillisenä liitteenään koulun lukuvuosisuunnitelmaan. Suunnitelma hyväksytään lukuvuosisuunnitelman hyväksymisen yhteydessä (opetustoimenjohtaja). Toimintasuunnitelma on voimassa kolme vuotta.

5. KOULUN TASA-ARVOTILANNE JA YHDENVERTAISUUDEN TOTEUTUMINEN

Koulun tasa-arvotilanne ja yhdenvertaisuus toteutuvat koulumme henkilökunnan ja oppilaskunnan hallituksen mukaan hyvin. Koulussamme sekä henkilökunta, että oppilaat toimivat sujuvasti yhdessä. Myös Vanhempaintoimikunta ja muut sidosryhmät otetaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyöhön koulunkäynnin suunnitteluun ja toteutukseen.

Opettajat ja ohjaajat kokevat tulevansa hyvin ja tasavertaisesti huomioituiksi koulumme arjessa. Olemme viime vuosina kehittyneet yhteisten pelisääntöjen sanoittamisessa ja koulun henkilökunnan toimintamallit ja esimerkki heijastuvat sujuvasti myös oppilaiden toimintaan.

Kouluarjessa ei lapsia tai henkilökuntaa erotella edelleenkaan sukupuolen mukaan muuten kuin pukuhuonetilanteissa ja wc-tiloissa. Oppilaskunnan hallitus kokee, että koulussamme eri sukupuoliin kuuluvia oppilaita kohdellaan tasa-arvoisesti ja syrjintää ei ole havaittu. He nostivat myös esiin, että oppilaskunnan hallituksen jäsenistössä on edustajina sekä tyttöjä että poikia ilman ennakkosuunnittelua tai toivetta.

Koulumme oppilasaines on säilynyt hyvin heterogeenisenä niin sosioekonomisten taustojen, kansallisuuksien kuin kulttuuristen tapojenkin osalta. Monikulttuurisuus näkyy arjessamme päivittäin

ja erilaiset kulttuuri- ja uskontotaustat huomioidaan opetusta järjestettäessä suunnitelmallisesti ja perustellusti tarpeen mukaan. Heterogeenisyys huomioidaan myös erilaisia lukuvuoden aikaisia tapahtumapäiviä suunniteltaessa.

Lukuvuonna 2023-2024 ajankohtaiset maailman laajuiset ja Euroopan tapahtumat otetaan päivittäin huomioon koulumme arjessa.

6. TASA-ARVOTYÖN SUUNNITTELUVASTUU

Tasa-arvotyön suunnitteluvastuu on koulun johtoryhmällä ja rehtoritiimillä (rehtori ja vararehtori).

7. TOIMENPITEET

Työyhteisössä:

- Yhteisten pelisääntöjen sanoittaminen
- Tiimitoiminta
 - o Tiimeissä yhdenvertaiset vaikutusmahdollisuudet koulumme arkeen
 - o Tiimien aiheisällöissä nousevat esille mm. oppilaiden osallisuus ja erilaisten kulttuurien huomiointi
 - o Tiimeissä osallistujina sekä opettajat, että koulunkäynninohjaajat
- Vuosittaiset kehityskeskustelut (lomakkeessa myös aihepiiriin liittyvää sisältöä)
- Kasvatusyhteistyön jakaminen kaikkien koulun aikuisten kesken; siistijät, kiinteistöhoitajat, keittiöhenkilökunta
- Yhteistyö eri yhteistyötahojen kanssa
- Oppiaine- ja luokkatoiveet lukuvuosittain
- Hyväksyvä ilmapiiri perhevapaisiin liittyen
- Sijaisten huomiointi osana työyhteisöä (perehdytys, sijaiskansiot)

Oppilastyössä:

- Tasa-arvokysely oppilaille muutaman vuoden välein
- Pedagogiset ryhmäjakoperusteet, ei sukupuolisidonnaisuutta
- Oppilaiden yksilöllisyyden ja yhdenvertaisuuden korostaminen ja tukeminen sekä esilletuominen luokissa tapahtuvissa keskusteluissa ja opetustuokioissa
- Kasvattajien yhteinen nollatoleranssilinja oppilaiden keskinäisissä syrjintään liittyvissä tilanteissa
- Oppilaskunnan hallituksen toiminta ja oppilaiden vaikuttamismahdollisuuksien takaaminen
- Ajankohtaisiin aiheisiin ja kulttuurisiin teemoihin liittyvät päivänavaukset ja tapahtumapäivät
- Etäopetuksen järjestäminen tarvittaessa (esim. terveydentilan takia)

8. TIEDOTTAMINEN

Koulun rehtori päättää ja valitsee kulloiseenkin tilanteeseen ja ajankohtaan sopivan ja joustavan tavan tiedottaa oppilaiden huoltajille ja muille yhteistyötahoille tasa-arvosuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä sekä mahdollisesta erityisestä toiminnasta, jolla edistetään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista koulu yhteisössä.

9. ARVIOINTI JA SEURANTA

Suunnitelmalliseen toimintaan kuuluu tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi sovittujen toimenpiteiden ja niiden vaikutusten arviointi. Koulun johtoryhmä tai oppilashuoltotyöryhmä ja oppilaskunta arvioivat toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista vuosittain lukuvuosisuunnitelman laatimisen yhteydessä, jolloin suunnitelmaa tarvittaessa päivitetään.